

Підсумки діяльності страхових компаній у 2009 році

За результатами 12 місяців 2009р. відмічалися темпи спаду більшості показників страхової діяльності (таблиця 1), у порівнянні до 12 місяців 2008 року динаміка показників свідчила про такі тенденції:

- **на 2,1% зменшилась кількість укладених договорів (крім н/в)***, при цьому кількість договорів, укладених з фізичними особами, зросла на 2,7%;
- * *за виключенням договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті, їх кількість у 2009 році становила 552 628 982 одиниць і також зменшилась на 15,4%.*
- **на 14,9% зменшились обсяги надходжень валових страхових премій**, а обсяг чистих страхових премій зменшився на 20,8%;
- **на 4,4% зменшились валові страхові виплати/відшкодування**, а обсяг чистих страхових виплат – на 6,2%;
- **на 2% знизилися обсяги вихідного перестрахування**, в тому числі обсяги премій, сплачених на внутрішньому ринку зменшились на 3%, а на зовнішньому зросли на 6,4%;
- **на 7% зменшився обсяг страхових резервів**;
- **на 0,1% зросли загальні активи**, з них активи, визначені законодавством для представлення коштів страхових резервів – на 0,9%;
- **загальна кількість страхових компаній становила 469**, у тому числі СК "life" (життя) – 72 компаній, СК "non-life" (не-життя) – 397 компаній.

Основні показники діяльності страхового ринку, а також темпи приросту представлені у табл. 1.

Динаміка основних показників діяльності страхового ринку

	2008 р.	2009 р.	Приріст	
			млн. грн.	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, одиниць				
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	22 828 731	22 343 235	-	-2,1
- зі страхувальниками – фізичними особами	18 685 470	19 187 351	-	+2,7
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	653 168 827	552 628 982	-	-15,4
Страхова діяльність, млн. грн.				
Валові страхові премії	24 008,6	20 442,1	-3 566,5	-14,9
Валові страхові виплати	7 050,7	6 737,2	-313,5	-4,4
Рівень валових виплат, %	29,4	33,0	+3,6	+12,2
<i>Чисті* страхові премії</i>	15 981,8	12 658,0	-3 323,8	-20,8
<i>Чисті* страхові виплати</i>	6 546,1	6 056,4	-489,7	-6,2
Рівень чистих виплат, %	41,0	50,0	+9,0	+2,0
Перестраховання, млн. грн.				
Сплачено на перестраховання, у тому числі:	9 064,6	8 888,4	-176,2	-1,9
- перестраховикам - резидентам	8 026,8	7 784,1	-242,7	-3,0
- перестраховикам - нерезидентам	1 037,8	1 104,3	-66,5	+6,4
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	926,5	967,9	+41,4	+4,5
- перестраховиками - резидентам	504,7	680,8	+176,1	+35,0
- перестраховиками - нерезидентам	421,9	287,1	-134,8	-32,0
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	317,5	242,1	-75,4	-23,7
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	1 055,6	1050,4	-5,2	-0,5
Страхові резерви, млн. грн.				
Обсяг сформованих страхових резервів	10 904,1	10 141,3	-762,8	-7,0
- резерви зі страхування життя	1 609,0	1 789,2	+180,2	+11,2
- технічні резерви	9 295,1	8 352,1	-943,0	-10,1
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.				
Загальні активи страховиків (згідно з балансом)	41 930,5	41 970,1	+39,6	+0,1
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	23 904,9	23 690,9	-214,0	-0,9
Обсяг сплачених статутних фондів	13 206,4	14 876,0	+1 669,6	+12,6

* Чисті страхові премії та виплати - розраховані як валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання (для виключення подвійного рахунку).

I. Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній (СК) станом на 31.12.09 становила 469, з них 72 СК зі страхування життя (СК "Life") та 397 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). У порівнянні з 31.12.08 кількість страхових компаній не змінилась

Таблиця 2

Кількість страхових компаній у 2008-2009рр.

Кількість страхових компаній	на кінець року	
	2008	2009
Загальна кількість	469	469
в т.ч. СК "non-Life"	396	396
в т.ч. СК "Life"	73	73
Виключено з Держреєстру протягом періоду	22	20
в т.ч. СК "non-Life"	22	15
в т.ч. СК "Life"	0	5
Включено до Держреєстру протягом періоду	45	20
в т.ч. СК "non-Life"	37	15
в т.ч. СК "Life"	8	5

Скорочення: СК "non-Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших ніж страхування життя, СК "Life" - страхові компанії, що здійснюють страхування життя.

II. Страхові премії

Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховальників за 2009 рік, становила **20 442,1 млн. грн.**, з них:

- 5 949,0 млн. грн. (29%) – премії, що надійшли від фізичних осіб;
- 8 646,5 млн. грн. (42%) – премії, що надійшли від юридичних осіб;
- решта 5 846,5 млн. грн. (29%) – премії, що надійшли від перестраховальників.

За 12 місяців 2009 року сума отриманих страховиками премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила **19 614,7 млн. грн.** (або 96% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – **827,3 млн. грн.** (або 4% від загальної суми страхових премій).

Сума **чистих страхових премій** (валові премії за мінусом коштів з внутрішнього перестраховування) становила **12 658,0 млн. грн.**, що складає 62% від валових страхових премій.

Обсяги надходжень валових та чистих страхових премій за 12 місяців 2009 року суттєво зменшились у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року (рис.1).

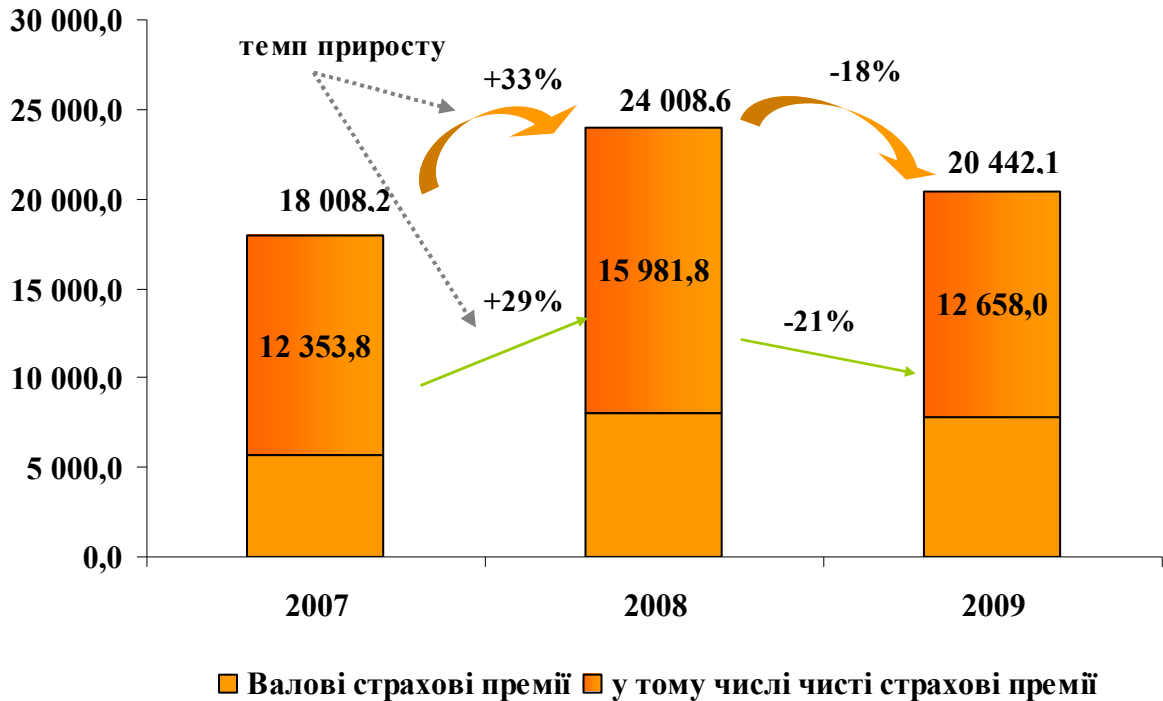

Рис. 1. Динаміка страхових премій у 2007-2009 рр., млн. грн.

Так, розмір валових страхових премій за 2009 року зменшився порівняно з 2008 роком на 14,9%, а чисті страхові премії за аналогічний період зменшилися на 20,8%.

III. Страхові виплати/відшкодування

Розмір валових страхових виплат за 2009 рік становив **6 737,2 млн. грн.**, в тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – **6 674,5 млн. грн.** (або 99,1%), зі страхування життя – **62,7 млн. грн.** (або 0,9%).

Обсяг **чистих страхових виплат** становив **6 056,4 млн. грн.** та зменшився порівняно з аналогічним періодом 2008 року на 6,2%.

Рівень страхових виплат за результатами 2009 року мав позитивну динаміку зростання: **рівень валових виплат склав 33%** (за результатами 2008 року – 29,4%), **рівень чистих виплат – 50,0%** (за результатами 2008 року – 41%).

Обсяги валових та чистих страхових виплат за 2009 рік дещо зменшилися у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року, як це зображено на рис. 2.

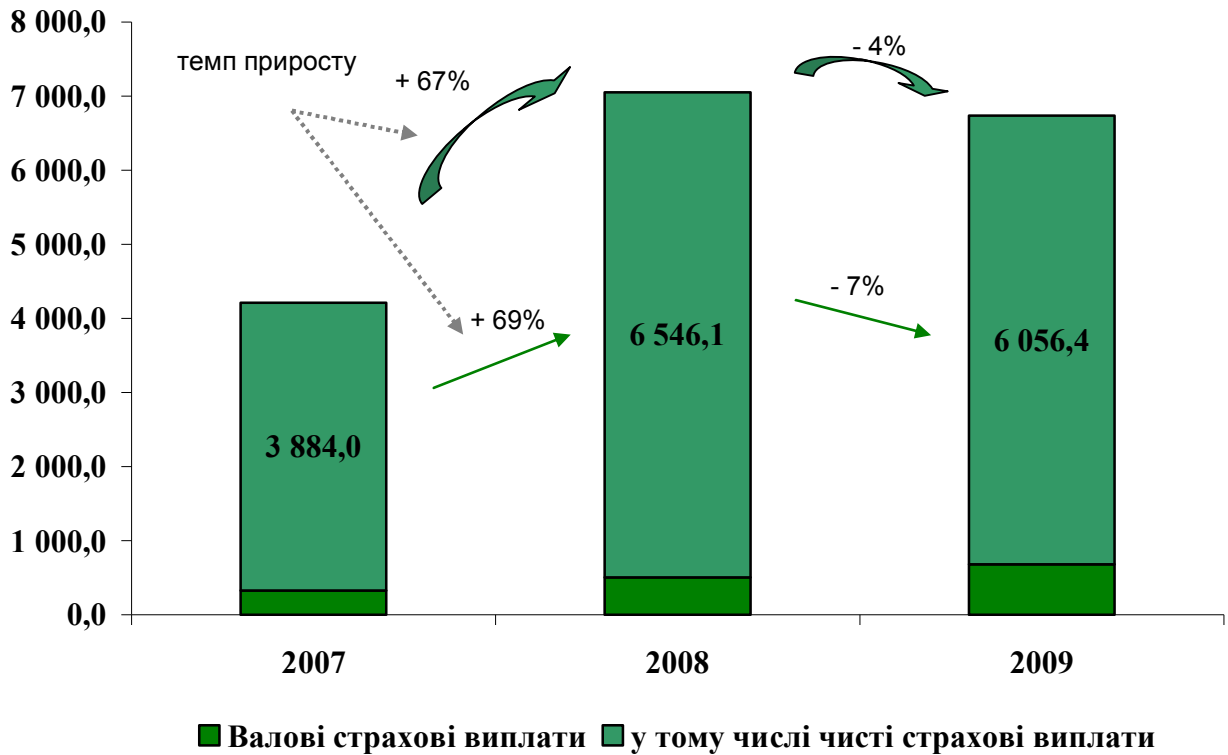

Рис. 2. Динаміка страхових виплати у 2007-2009 рр., млн. грн.

Так, обсяг валових страхових виплат за 2009 рік знизився на 4,4% порівняно з аналогічним періодом 2008 року (до 6 737,2 млн. грн.), а обсяги чистих страхових виплат зменшились на 6,2% і становили 6 056,4 млн. грн.

Страхові виплати за видами страхування за 9 місяців 2008 – 2009 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 6 та на рис. 6, 7, 8.

IV. Перестраховування

За договорами перестраховування ризиків за січень-грудень 2009 року українські страховики (цеденти, перестраховувальники) *сплатили часток страхових премій 8 888,4 млн. грн.* (за 2008р. – 9 064,6 млн. грн.), з них:

- перестраховикам-нерезидентам – **1 104,3 млн. грн.** (за 2008р. – 1 037,8 млн. грн.),
- перестраховикам-резидентам – **7 784,1 млн. грн.** (за 2008р. – 8 026,8 млн. грн.).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила **697,9 млн. грн.** (за 2008р. – 926,5 млн. грн.), в тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – **287,1 млн. грн.** (за 2008р. – 421,9 млн. грн.),
- перестраховиками-резидентами – **680,8 млн. грн.** (за 2008р. – 504,7 млн. грн.).

У співвідношенні до валових страхових премій частка вихідного перестраховування станом на 31.12.09 становила 43,5% (рис. 3).

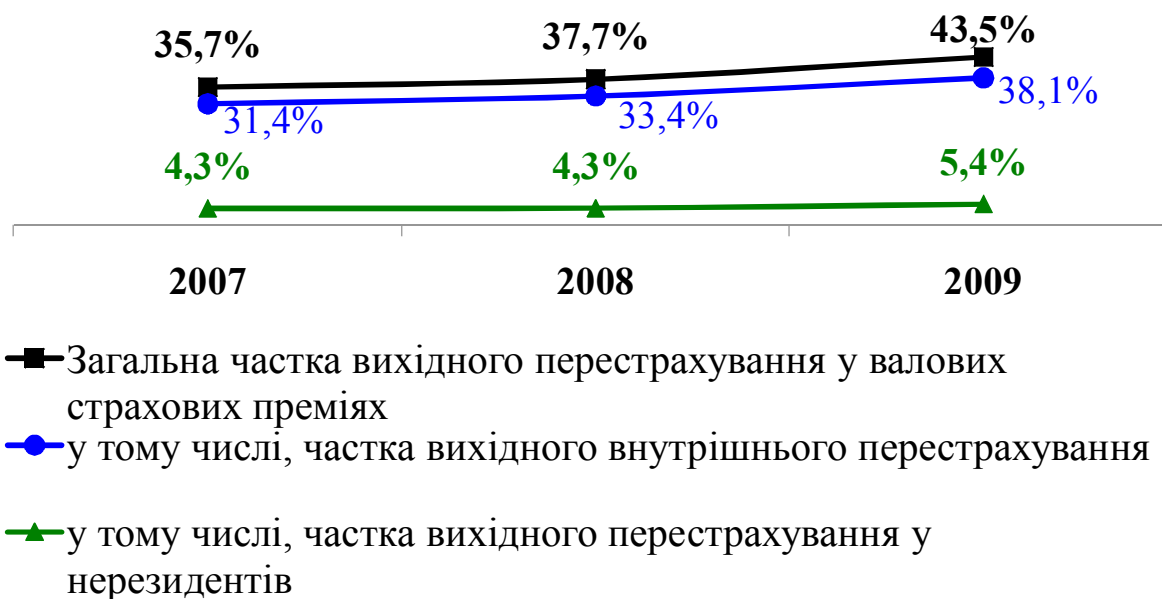

Рис. 3. Частки страхових премій, сплачених на перестраховування у співвідношенні до валових страхових премій протягом 2007-2009 рр.

V. Активи страховиків та сформовані страхові резерви

Станом на 31.12.09 обсяг загальних активів страховиків збільшилися на 0,1% (до 41 970,1 млн. грн.) у порівнянні з аналогічною датою 2008 року, а величина активів, визначених ст. 31 Закону України «Про страхування» – зменшилась на 0,9% (до 23 690,9 млн. грн.), відповідно.

Разом з тим, основною проблемою для страховиків залишається недостатність ліквідних фінансових інструментів для проведення ефективної політики інвестування коштів, у зв'язку з призначенням тимчасової адміністрації в банківських установах, у яких відкриті депозити страховиків, зростання ризику невиконання зобов'язань перестраховиками-резидентами.

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.